

27.10.2020, 00:00

Vláda ide proti odporúčaniam OSN

Sprísňovanie interrupcií je krok zlým smerom, hovorí advokátka Veronika Pázmányová z Advokátskej kancelárie Glatzova & Co.

Zdroj: TASR

Aj zahraničné organizácie sa venovali súčasnej situácii na Slovensku ohľadom umelého prerušenia tehotenstva. K akým záverom dospeli?

OSN v októbri 2019 vo svojom záverečnom stanovisku po kontrole odporúčala zaviesť viaceré opatrenia týkajúce sa legálnych interrupcií a práv žien. Súčasnú legislatívnu návrhy tieto odporúčané opatrenia pritom de facto podkopávajú.

V akom zmysle?

Výbor OSN výslovne vyjadril svoje znepokojenie nad tým, že ženy sú u nás vystavené mnohým prekážkam v službách sexuálneho a reprodukčného zdravia vrátane prekážok v prístupe k bezpečným interrupciám a antikoncepcii. Podľa organizácie tak ani súčasná právna úprava neposkytuje ženám dostatočné záruky a ochranu vo vzťahu k interrupciám.

Aký právny problém sa rieši pri interrupciách?

V prípade interrupcií nastáva konflikt medzi ochranou ľudského života pred narodením a základným právom tehotnej ženy na ochranu jej súkromia. Tento konflikt riešil Ústavný súd ešte v roku 2007, keď posudzoval protiústavnosť zákona o umelom prerušení tehotenstva. Vo svojom rozhodnutí, okrem toho že protiústavnosť zákona nekonštatoval, zároveň vysvetlil, ako je potrebné pri uvedenom konflikte postupovať a posudzovať ho. Ústavný súd jednoznačne uviedol, že nasciturus, teda plod alebo embryo, nie je subjektom práva, ktorému by patrilo právo na život. Ústava koncipuje ochranu ľudského života pred narodením len ako ústavnú hodnotu a nie ako základné právo. Pri práve pritom platí, že kde je právo, tam je aj právna ochrana, pri ústavou garantovanej hodnote je však táto ochrana slabšia.

Priznáva právo ženám aj ďalšie práva?

Právo na ochranu súkromia tehotnej ženy treba posudzovať spolu s ďalšími právami, a to právom na osobnú slobodu, na ochranu súkromného života a zachovanie ľudskej dôstojnosti. Z týchto práv tehotnej ženy vyplýva jej právo na rozhodovanie o vlastnej duševnej a telesnej integrite, ako aj o tom, či počne dieťa a aký bude mať jej tehotenstvo priebeh. Preto akékoľvek obmedzenie rozhodovania ženy o tom, či svoje tehotenstvo preruší, alebo nie, predstavuje zásah do ústavného práva ženy na súkromie.

Kedy by mohol parlament sprísniť posudzovanie interrupcií?

Zásah by bol možný len vtedy, ak by sledoval legitímny cieľ a bol by nevyhnutný, teda musí spĺňať test proporcionality. Ústavnú hodnotu ochrany ľudského života pred narodením je tak možné chrániť len do takej miery, aby táto ochrana nespôsobovala zásah do podstaty slobody tehotnej ženy a jej práva na súkromie. Akékoľvek sprísňovanie interrupcií sa musí podrobiť testu proporcionality, teda nájsť legitímny cieľ na sprísnenie interrupcií a sprísnenie musí byť nevyhnutné na jeho dosiahnutie. Pri súčasnej právnej úprave by malo byť akékoľvek sprísňovanie interrupcií v rozpore s Ústavou a najmä s medzinárodnými zmluvami. Keďže pri posúdení interrupcií dochádza ku konfliktu so základnými právami ľudského jedinca, teda aj tehotnej ženy, zmena Ústavy by nemala prichádzať do úvahy.

Bola by zmena prijateľná z hľadiska našich medzinárodných záväzkov?

Ak by aj došlo k zmene Ústavy, napríklad k výslovnému zakotveniu práva na ochranu života nenarodeného dieťaťa do určitého obdobia, toto právo by zasahovalo nielen do ústavných práv, ale bolo by v rozpore aj s medzinárodnými ľudskoprávnymi zmluvami. Väčšina Ústavou zakotvených ľudských práv totiž kopíruje katalóg základných práv a slobôd z medzinárodných dohôd. Jedným z nich je Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien. Podľa Dohovoru má Slovensko povinnosť prijať všetky opatrenia na odstránenie diskriminácie žien vo veciach manželstva a rodinných vzťahov a najmä zabezpečiť rovnaké práva mužov aj žien rozhodnúť sa slobodne a zodpovedne o počte a čase narodenia ich detí.

Ako by sprísnenie prístupu k interrupciám obstálo z hľadiska Dohovoru?

Bolo by v príkrom rozpore s týmto právom. Obmedzovalo by právo žien slobodne sa rozhodnúť o počte a čase narodenia ich detí. Mnohé ľudskoprávne organizácie si tento článok dokonca vysvetľujú tak, že by mal zahŕňať úhradu antikoncepcie z verejného rozpočtu. V súčasnosti nie je prístup k antikoncepcii pre niektoré skupiny obyvateľstva možný. Len odstránenie tohto obmedzenia umožní všetkým ženám získať prostriedok na to, aby dokázali využívať svoje reprodukčné práva a zodpovedne sa rozhodnúť o tom, kedy a koľko detí chcú mať. V súlade s Ústavou je možné zaistiť iba väčšiu informovanosť žien o možnostiach prerušenia tehotenstva a o možnostiach podpory zo strany štátu v prípade pôrodu dieťaťa. Tieto informácie sa však musia podávať objektívnym spôsobom bez manipulácie, ako je napríklad počúvanie tlkotu srdca plodu pred rozhodnutím o prerušení tehotenstva.

Myslíte si, že je správne sprísňovať podmienky interrupcií?

Nemyslím si, že je správne ísť týmto smerom, a to tak z právneho, ako aj morálneho hľadiska. Slovenská republika by tak jednoznačne postupovala v rozpore so svojimi

záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných ľudskoprávných zmlúv. Podľa skúseností z krajín, ktoré interrupcie sprísnilo, sprísnenie interrupcií ich počet neznižuje. Naopak, spôsobuje zvýšený počet nelegálne vykonaných interrupcií a interrupcií vykonaných v nebezpečných podmienkach. To je v demokratickej spoločnosti nežiaduce.

Ako by sa spoločnosť mala v tejto otázke uberať ďalej?

Namiesto sprísňovania interrupcií či obmedzovania prístupu k nim, by sa mali prijať systémové právne zmeny v sociálnej, zdravotnej, rodinnej oblasti, ako aj v oblasti rodovej rovnosti. Mali by sa prijať opatrenia na odstraňovanie diskriminácie žien či násilia páchaného na ženách, opatrenia na zavedenie adekvátnej sexuálnej výchovy, ako aj dostupnej antikoncepcie, a to i pre chudobnejšie vrstvy spoločnosti. Len týmto prístupom sa dosiahne želaný cieľ, teda reálne zníženie počtu interrupcií.

Je medzinárodné právo prekážkou pri sprísňovaní inerrupcií?

Sprísňovanie interrupcií naráža na naše záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv. Konkrétne na tie, ktoré zaručujú ženám právo na zdravie, súkromie, ale aj dodržiavanie princípov nediskriminácie a rovnosti pri uplatňovaní ich práv. Sprísňovanie interrupcií podkopáva aj základný princíp zákazu retrogresie. Ide o princíp, v zmysle ktorého štáty nemôžu prijímať opatrenia, ktoré bránia alebo obmedzujú užívanie práv. Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien výslovne ukladá zmluvným stranám povinnosť zabezpečiť právo žien rozhodnúť sa o počte a čase narodenia svojich detí, a to zodpovedne, slobodne, bez diskriminácie a nátlaku. Interrupcia je úkonom, ktorý potrebujú výlučne ženy a obmedzený prístup k interrupcii tak jednoznačne spôsobuje diskrimináciu žien. Aj Slovenská republika je pritom zmluvnou stranou tohto dohovoru.

Únia má čoskoro povoliť fúziu Fiatu a Peugeotu

Koncerny Fiat Chrysler Automobiles (FCA) a PSA Peugeot Citroën získajú súhlas Európskej únie s ich fúziou, ktorá povedie k vytvoreniu štvrtej najväčšej automobilky na svete. Uviedli to zdroje oboznámené so záležitosťou, ktoré nechceli byť menované. Obe automobilky sa snažia spojením svojich síl lepšie zvládnuť náročné úlohy v oblasti výroby ekologickejších vozidiel, ku ktorým sa najnovšie pridali aj dôsledky pandémie nového koronavírusu. Zelená pre fúziu od Európskej komisie povedie ku vzniku spoločnosti Stellantis, automobilovej skupiny, ktorá by mohla vďaka značným ziskom z predaja pick-upov Ram a SUV Jeep v USA financovať nákladný vývoj vozidiel s nulovými emisiami určenými na predaj v Európe a Číne.

Dohodu o fúzii oznámili oba koncerny koncom minulého roka. Spojí značky ako sú Fiat, Jeep, Dodge, Ram a Maserati so značkami Peugeot, Citroën, Opel a DS, pričom sa zamerajú na ročné zníženie nákladov o 5 miliárd eur bez zatvárania tovární. Komisia a francúzska skupina PSA zatiaľ nereagovali na žiadosti o komentár. Taliansko-americká FCA odmietla správu komentovať. Predtým však uviedli, že dúfajú, že sa im fúziu podarí dokončiť v 1. štvrtroku 2021. Obe automobilky v snahe rozptýliť obavy protimonopolných úradov EÚ ponúkli viaceré ústupky. PSA napríklad vo forme posilnenia japonskej spoločnosti Toyota Motor, s ktorou má spoločný podnik na výrobu dodávok. Minulý mesiac FCA a PSA upravili podmienky svojej dohody tak, aby ušetrili hotovosť a zvýšili svoje ciele v oblasti úspory nákladov v dôsledku krízy vyvolanej pandemiou nového koronavírusu.

Baránik: Prokuratúra je stále nedotknuteľná

Je zrejmé, že slovenská prokuratúra je v morálnom rozklade a napriek tomu je stále

nedotknuteľná. Vyhlásil to poslanec Národnej rady Alojz Baránik z SaS v súvislosti s rozhodnutím o väzobnom stíhaní obvineného špeciálneho prokurátora Dušana Kováčika. Poslanec si myslí, že keby sa podarilo prijať novú legislatívu o prokuratúre v pôvodnom znení, bolo by možné Kováčika odvolať z funkcie. „Pôvodné znenie novely zákona o prokuratúre obsahovalo ustanovenie, že parlament odvolá špeciálneho prokurátora, ak prestal svoju funkciu vykonávať riadne, čestne, nezávisle alebo nestranne. Práve toto mohlo byť teraz použiteľné, avšak pre veto prezidentky sa nám spomínané ustanovenie nepodarilo presadiť,“ uviedol Baránik v stanovisku strany SaS. „Je zrejmé, že slovenská prokuratúra je v morálnom rozklade, a napriek tomu je stále nedotknuteľná. Aj z toho dôvodu je prípad Dušana Kováčika výzvou, aby sme to zmenili,“ doplnil. Obvinený špeciálny prokurátor bude spolu s bývalým vysokým policajným funkcionárom Norbertom P. väzobne stíhaný. Rozhodla o tom v nedelňu sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku. Oba sú obvinení zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, zločinu prijímania úplatku, zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa a iné.

Tento článok ste dočítali vďaka tomu, že ste predplatiteľom *Hospodárskych novín*. Ďakujeme, že podporujete kvalitnú žurnalistiku.

Denný prehľad správ emailom

Dostávajú každý deň nové informácie zo sveta politiky, ekonomiky a biznisu.

Pred zadaním e-mailovej adresy si prečítajte **pravidlá ochrany osobných údajov a používania cookies**. (<https://hnonline.sk/gdpr>) Súhlas na odoberanie noviniek môžete kedykoľvek odvolať.

ZOBRAZIŤ DISKUSIU (1) ([HTTPS://SLOVENSKO.HNONLINE.SK/2236734-VLADA-IDE-PROTI-ODPORUCANIAM-OS](https://slovensko.hnonline.sk/2236734-vlada-ide-proti-odporucaniam-osn))

Mohlo by vás zaujímať

SLOVENSKO

Matovič pritlačil. Pre ľudí bez testu chce meniť bezplatnú zdravotnú starostlivosť

(<https://slovensko.hnonline.sk/2231758-matovic-pritlacil-pre-ludi-bez-testu-chce-menit-bezplatnu-zdravotnu->)

DOMÁCA EKONOMIKA

Najbohatším Slovákom je opäť Chrenko. Z prvej päťky vypadli Chrenek aj Filo

(<https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/2230209->)

REKLAMA

Viete, čo

(<https://www.imgid=259-vlada-ide-proti-odporucaniam-osn&go=htcokolada-rsila%3futtr>)

